

2010-02-18

Högskoleverket
103 39 Stockholm

Allvarlig brottslighet som hinder mot att genomgå högskoleutbildning 2009:20

Sveriges Tandläkarförbund har tagit del av Högskoleverkets rapport Allvarlig brottslighet som hinder mot att genomgå högskoleutbildning 2009:20.

Inledningsvis vill Tandläkarförbundet klargöra att vi endast valt att resonera kring de regler vi anser bör gälla för tandläkarstudenter och yrkesverksamma tandläkare. Förbundet har valt att lämna övriga yrkesgrupper utanför sitt remissvar eftersom det finns andra aktörer som känner till villkoren för dessa professioner bättre.

Samma regler bör gälla för yrkesverksamma tandläkare och studenter

Tandläkarförbundet anser att det är olämpligt att arbeta som tandläkare om man har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet. Med allvarlig brottslighet avser förbundet framförallt brott där våld eller hot om våld förekommer samt barnpornografibrott men regeringen bör noga överväga vad som ska klassas som allvarlig brottslighet. Varje patient ska kunna vara förvissad om att dennes behandlande tandläkares avsikter är alltigenom goda och sätter patientens väl och ve i första rummet.

Tandläkarförbundet vill understryka att frågan om allvarlig brottslighet som hinder att genomgå högskoleutbildning är komplex och att man måste vara ödmjuk inför det faktum att regelverkets utformning får stora konsekvenser för både personer med brottslig bakgrund som ska välja yrkesbana och naturligtvis också för patienterna. Det är därför viktigt att anlägga patientperspektivet men att också tänka på att en person som begått ett allvarligt brott ska ha möjlighet att sona sitt brott och därmed undvika en dubbel bestraffning.

I dag är det endast ett fåtal arbetsgivare som begär utdrag ur belastningsregistret innan en tandläkare anställs. Men detta kan komma att ändras beroende på proposition som väntas inom kort utifrån Patientsäkerhetsutredningen. Förbundet anser att det är viktigt att samma regler eller praxis gäller både för yrkesverksamma och tandläkarstudenter Om regelförändringarna genomförs i linje med Högskoleverkets förslag bör arbetsgivare som en konsekvens av genomförda förändringar begära ett utdrag ur belastningsregistret för alla tandläkare som anställs.

Tandläkarutbildningen är en femårig utbildning som bedrivs vid fyra olika lärosäten. Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) finns idag vid tandläkarutbildningarna i Malmö och Göteborg och utgör endast en mindre del i den kliniska delen av utbildningen. Istället är det viktigt att framhålla att den kliniska delen av tandläkarutbildningen helt och hållet sker inom grundutbildningen vid lärosätena. Den består främst i egen klinisk tjänstgöring/patientbehandling på studentklinik. Den kliniska tjänstgöringen på studentklinik sker delvis under självständiga former och studenterna träffar såväl vuxna som barn, och i vissa fall även personer med olika slags funktionsnedsättning. Tandläkarutbildningen innehåller alltså inget AT-år som läkarlinjen.

Inför möjlighet att kontrollera om en tandläkarstudent gjort sig skyldig till allvarig brottslighet

Tandläkarförbundet tillstyrker Högskoleverkets förslag att i högskoleförordningen föreskriva att lärosätet är skyldiga att vidta åtgärder för att se till att studenterna får genomgå verksamhetsförlagd utbildning. Förbundet tillstyrker också att lärosätet ska ha rätt att dra in studentens möjlighet att genomgå VFU om man inte lyckats placera studenten och det beror på omständigheter som har med studenten att göra. Det är naturligtvis viktigt att studenterna har möjlighet att överklaga högskolans beslut.

Tandläkarförbundet tillstyrker även högskoleverkets förslag att man ska kunna hindra studenter som gjort sig skyldiga till allvarliga brott från att delta i verksamhetsförlagd utbildning i egen regi (studentklinik eller motsvarande).

Lagstiftningen ska präglas av förutsägbarhet

Tandläkarförbundet vill poängtera vikten av att lagstiftningen ska präglas av förutsägbarhet. Det ska inte vara möjligt att ett beslut om att neka någon en VFU-plats ska kunna ge olika utfall beroende på vem som fattar beslutet. Personer med ett allvarligt brott bakom sig måste bli bedömda på lika grunder.

Det framkommer inte av Högskoleverkets förslag hur det på detaljnivå ska gå till när beslut fattas om att en student som begått ett allvarligt brott ska hindras att genomgå verksamhetsförlagd utbildning. Det första steget är att studenten kan bli nekad VFU-plats i ett landsting eller på en klinik med hänvisning till omständigheter som beror på studenten. Därefter får högskolan dra in studentens rätt att genomgå VFU (under förutsättning att högskolan vidtagit åtgärder för att se till att studenten får genomgå sådan utbildning och att studenten blivit nekad). Även om Högskoleverket föreslår att studenten ska ha möjlighet att överklaga ovan nämnda beslut måste det säkerställas att beslutet är förutsägbart och att det inte präglas av godtycke.

Tandläkarförbundet vill att Högskoleverket undersöker frågan om enskilda personer på tandläkarkliniker och landsting har rätt kompetens för att avgöra om en student ska nekas VFU-plats med motiveringen att denne begått ett allvarligt brott. Tandläkarförbundet önskar också att Högskoleverket utreder frågan om enskilda personer på högskolorna har rätt kompetens för att avgöra om en student som begått ett allvarligt brott ska hindras att genomgå praktik eller motsvarande. Högskoleverket måste kunna visa ett förslag till lagstiftning där utkomsten av bedömningarna är förutsägbara och inte blir olika beroende av vilket landsting, högskola eller tandläkarklinik som har beslutanderätt.

Det är olyckligt om bedömningarna som görs av ansvariga för VFU eller högskolorna beror på, allt annat lika, omständigheter som studentens nätverk, studentens status i samhället, hur lång tid som förflutit sedan brottet begicks eller omständigheter kring dådet.

För att ge personer som begått allvarliga brott möjlighet att välja utbildning är det inte bara viktigt att åstadkomma ett tydligt regelverk utan även att högskolorna innefattar de nya reglerna i sin utbildningsinformation till potentiella studenter. Det bör tydligt framgå av högskolornas information på vilka utbildningar ett utdrag ur belastningsregistret kommer att krävas inför VFU eller tjänstgöring på studentklinik.

Avslutningsvis anser Tandläkarförbundet att man i enlighet med förslagen i patientsäkerhetsutredningen ska genomföra en registerkontroll vid anställning av viss personal inom hälso- och sjukvård. Utredningen har även föreslagit att registerkontroll ska göras innan legitimation utfärdas, Tandläkarförbundet menar att det av humanitära skäl bör stå klart för en enskild långt tidigare att denne inte kommer att legitimeras vilket ligger i linje med Högskoleverkets förslag.

Sammanfattningsvis anser Tandläkarförbundet:

- Tandläkarförbundet tillstyrker Högskoleverkets förslag att i högskoleförordningen föreskriva att lärosätena är skyldiga att vidta åtgärder för att se till att studenterna får genomgå verksamhetsförlagd utbildning. Förbundet tillstyrker också att lärosätet ska ha rätt att dra in studentens möjlighet att genomgå VFU om man inte lyckats placera studenten och det beror på omständigheter som har med studenten att göra. Det är naturligtvis viktigt att studenterna har möjlighet att överklaga högskolans beslut.
- Förbundet tillstyrker även högskoleverkets förslag att man ska kunna hindra studenter som gjort sig skyldiga till allvarliga brott från att delta i verksamhetsförlagd utbildning i egen regi (studentklinik eller motsvarande).
- Regeringen bör noga överväga vad som ska klassas som allvarlig brottslighet för en yrkesverksam tandläkare/tandläkarstudent.
- Att den lagstiftning som kringgärdar förslaget ska präglas av förutsägbarhet och frånvaro av godtyckliga bedömningar.
- Tandläkarförbundet vill att Högskoleverket undersöker frågan om enskilda personer på tandläkarkliniker och landsting har rätt kompetens för att avgöra om en student ska nekas VFU-plats med motiveringen att denne begått ett allvarligt brott. Tandläkarförbundet önskar också att Högskoleverket utreder frågan om enskilda personer på högskolorna har rätt kompetens för att avgöra om en student som begått ett allvarligt brott ska hindras att genomgå praktik eller motsvarande. Högskoleverket måste kunna visa ett förslag till lagstiftning där utkomsten av bedömningarna är förutsägbara och inte blir olika beroende av vilket landsting, högskola eller tandläkarklinik som har beslutanderätt.
- För att ge personer som begått allvarliga brott möjlighet att välja utbildning är det inte bara viktigt att åstadkomma ett tydligt regelverk utan även att högskolorna innefattar de nya reglerna i sin utbildningsinformation till potentiella studenter. Det bör tydligt framgå av högskolornas information på vilka utbildningar ett utdrag ur belastningsregistret kommer att krävas inför VFU eller tjänstgöring på studentklinik.
- Tandläkarförbundet vill att man i enlighet med förslagen i patientsäkerhetsutredningen ska genomföra en registerkontroll vid anställning av viss personal inom hälso- och sjukvård. Utredningen har även föreslagit att registerkontroll ska göras innan legitimation utfärdas, Tandläkarförbundet menar att det av humanitära skäl bör stå klart för en enskild långt tidigare att denne inte kommer att legitimeras vilket ligger i linje med Högskoleverkets förslag.

Med vänlig hälsning

SVERIGES TANDLÄKARFÖRBUND

Gunilla Klingberg
Ordförande